

Sunnuntai-ilta elokuun 4. päivänä 1991

Venno viehättää vedenpohjassakin

□ Miku Parkkinen

Lokakuussa 1933 saapui S/S Venno, yksi sisävesiemme mahtivimmista höyryaluksista. Kiteen Heinonleimen kupulle Paasiveden puolelle, hakentaan lisää halkoja polttoaineeksi. Akkuvastuuta Paasivedellä puhkesi rajuilma. Vennon kapteeni päätti lirttua vaarallisen karikkoisista pintavesistä ja suunnasti aluksensa Vestan köhti syviä selkävessih.

Juuri kun hän luuli selviytyneensä rantakarkoista, potkuri pysähtyi repäsevä metallin kirkuvan äänen säestyksellä. Irtolaan ollut valjontupätkä oli takentunut potkurin ja kiertänyt potkurinakselin ympärille.

Venno joutui outajolle. Se ajalehti perä edellä kuuhoille rantakarkille, puurakenteinen linjia ei kestänyt pahaavun tuulen ajaman suuren ulaksen painoa, vaan antoi rysäksen periksi. Vesi tulvi Vennon siunin ja se upposi aivan halkojen täydennyspaikan edustalle parinkymmenen metrin päähän rantaviivasta.

50 vuotta kadoksissa

Vaikka Heinonleimellä on sinä tiedetty Vennon olipaikka suurin piirtein, se sai maan rantausa tusin vilähtymisvuorä vuonna.

1980-luvulla Kiteen Urheiluskelijät innostuivat etsimään Vennon, sitä kuitenkin löytämättä. Sitien asiasta kiinnostunut nuori meri-arkitologian opiskelija Kai Kaartinen, joka viimein löysi aluksen kesällä '83. Pari vuotta myöhemmin Vennon potkuri nostettiin kalkein kunnan nähtävyydeksi Kiteen kotiseutumuseon kahden viikon nosto-operation jälkeen. Nyt Kai Kaartinen haluaisi nostaa Vennon höyrykoneen: - Aurinkoiset ilmat, vilkon leiri ja naps se olisi yllätyksiä. Kaartinen kuvaillee höyrykoneen nostoon tarvittavaa operaatiota.

Vennon voimantilide on suureen alukseen pienikokoinen: Se on vain 1,20 m pitkä, 0,70 m leveä ja 1,50 m korkea. Painoksi se arvioiti 900 kg.

Kokonaisnoston näätä koossa vaatimasi jii tuhanteen kiloon, riippuen siitä, kuinka paljon tavaraa koneen mukana on nostettava. Kaartinen kertoi. Nostovälineinä linjellä on käytössä kaksi pimeillä täytettyä nostesakkia, jotka yhdessä pystyvät helposti nostamaan tuollaisen rehdin tulamiehen kilon tankau.

Tämä kesästä emme luittekaan maata koneita koirville, koska sen toteutus ei ole vielä selvillä. Kylmissä ja kosteassa vedessä se säilyy kiviä maata parannuttu. Yritämme nostaa sen valmiiksi in rounon vierien, odottamaan nostoa kivalle maalle.

Turistinlhtävyydeksi

Kaartinen toivoo kunnan tai yhteisöjen, Kiteen-seuran tuken

Höyrykoneet ovat konkreettinen todiste S/S Vennon oltamassaolosta.

höyrykoneen sijoittamisongelman ratkaisemisessa. Kaartinen mukaan sille tarvittaisiin tukeva betoninen alusta ja katos suojaaksi sadealta.

- Talkootyönlä nosto ei mak-

sa mitään. Puhdistamisen ja nuoseoimien voim summitta itse, josta siltiköön si synny kustannuksia. Suurin menoerä on koneen sijoituspaikan perustamisessa.

S/S Vennon löytäjä Kai Kaartinen on löytänyt kaikkiään yksilöistä uponnautta höyryalvau.

Kai Kaartinen on ollut yhteydessä Kiteen kuntaan, josta höyrykoneelta on ehdotettu sijoitettavaksi Kiteen ammattiopistoloksen yhteyteen havainnointilaitteeksi.

- Laitteen kytökuntoon saattaminen on mahdollista, mutta kallista. Vedessä siitä on irronnut molekyylejä, mikä on laurastuttanut koneen rakenteita. Sen takia höyrykoneen käyttöminen kuluttaisi sen plan loppuun. Kiteellä on rakennettu

yksi maailman ensimmäistä höyryalvoista, mutta sen kohtalua ei tiedetä. Siksi olisi hyvä olla jatkkin konkreettista näytettävää turistille, minkä historia tiedetään tarkkaan.

Tutkija Leena Sammallohti Museoviraston Merihistorian toimiloksta ei lupaa Museoviraston määrärahoja Vennon höyrykoneen säilyttämispäikan rakentamiseen:

- Museovirastolla on rahapula. Edes Suomen vanhimman

muhtalaisi alvdytän luttimukse ei ole vielä aloitettu nähtävöiden puuttuessa. Vaikka Museon vierasto on enimmäksi joutakn tärkeitä kohteita, jotka eivät kuulu muinasmuistolaan suojellessiin yli sata vuotta vanhoihin aluksiin, ei Vennon ispaus yllä tähän tärkeystään kann.

- Historiallisena esineenä höyrykoneet toki on suunnannaman arvokas, joka kannattaa nostaa nähtävyydeksi, jos sen sijoituspaikka ja toteutus on selvillä ja turvattu. Sammallatu lohduttaa. Suomen vesissä makkaa ainakin 1400 höyryalvau hylyä, joista vain 700 on löydetty. Vennon löytäjän Kai Kaartinen tiedossa ei ole tiettä yhä suuria kokonaaan puuttä enitein höyryalvau hylyä Kaartinen on Vennon löyde löydyntä kaikissa kymmenen uponnautta höyryalvau.

Suomen kauppalivarekisterin mukaan S/S Venno rekisteröity Sääntökirjasta 1920. Se oli Enso-Gutzeitin omistama keuhvarattilalu, jonka kotipaikka oli Savonlinna. Upotettiin S/S Venno oli vasta kolmetoista vuotta vanha. Kauppalivarekisterin mukaan myös toisen samannimisen aluksen, jonka nimi sijoitettiin kuitenkin kalsoisveellä. S/S Venno on ole mässä edelleen ja se on tress-runkoinen.

S/S Vennon tekniset tiedot:

- pituus 30,50 m
- leveys 7,03 m
- syväys 2,73 m
- maavönnin teho 84 indig-roitus hevosvoimissa

Mikko Juurikaiken miltasi höyrykoneen pituudeksi 1,20 metriä.

Päällä-

ganharrastajien harjoittama päälliseisonta ei vie uusiin mittavuuksiin vaan saati'a al-

Yhteisö on tammikuussa 1990 kuolleen vapautin rakkauteen sukunne nimin Swami Rai-

Olavinlinnaan